

MARIA RYTEL

ur. 1931; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów; Lublin; dwudziestolecie międzywojenne; II wojna światowa; Żydzi w Lublinie; Żydzi lubelscy; Holocaust; rodzina Blumel; Blumel (rodzina); okupacja niemiecka; okupacja hitlerowska; sklep bławatny Blumela; pomoc Żydom w okresie II wojny światowej

Rodzina Blumel

Był taki sklep Blumela, tu gdzie była „Polonia”. Czy teraz jest „Polonia”? Nie wiem, co tam jest teraz. Był taki sklep olbrzymi Blumela, z bławacizną, to się nazywało, z materiałami. Ten Blumel i Blumelowa to byli znajomi mojej matki. Mama tam zawsze chodziła, kupowała materiały. Im ten sklep zabrali. Wyrzucili ich i on strasznie był chory, ten Blumel. A Blumelowa trafiła do mojej mamy tu [na ulicę Górną 7a] któregoś dnia. Przychodziła po jedzenie. I mama im jedzenie dawała. Blumelowa mówi: „Oj, mój mąż na czerwonkę, jest chory”. To mama kaszkę mannę dawała. No bo to jedzenia nie można innego. Tam było tylko na wodzie, troszkę z masłem, czy tam z czym. Blumelowa mówi: „Pani Rytłowa, myśmy całe walizki do swoich takich dobrych znajomych Polaków oddali, że nas będą ratować w czasie okupacji. Pani wie, że oni nie chcą nas teraz wpuścić do domu? Nie ma ich. Jak ja pukam, to nie ma. Żebyśmy wiedzieli, to byśmy do pani to przynieśli”. Mama mówi: „Proszę panią, co państwo zrobili, to już państwa sprawa, ale ja co mam, to będę ratować”. I wiem, że całe lato w 1940 roku ona przychodziła po jedzenie dla tego męża, bo on chory leżał. Później nie wiadomo co. Przestała przychodzić. Gdzie on był, czy on był w getcie, czy gdzie, tego to ja nie powiem, bo nie wiem. No więc, jacy byli Polacy. Mówi: „Całe walizki różnych cennych rzeczy żeśmy tam dali, i kilka walizek materiałów i w ogóle różnych cennych rzeczy ze srebra, i w ogóle oni nas teraz nie znają, nie wpuszczają”.

Data i miejsce nagrania	2012-06-19, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"